

Michal Viewegh: Krátké pohádky pro unavené rodiče

Michal
Šanda:

Já, starý mládenec a ožbrunda holdující zlatistému pivu stonásobně náruživěji než zlatovlasým princeznám, mám napsat recenzi na dětskou knížku? V herecké branži se tomu říká protiúkol. Jako kdybyste obsadili Radovana Lukavského do role Hannibala Lectera. Umíte si to představit?

Naštěstí tahle knížka není pro děti beze zbytku, o čemž svědčí už její název Krátké pohádky pro unavené rodiče. Hned v úvodu autor předznamenává, že při psaní myslel především na ně. S rodičovstvím má totiž bohaté zkušenosti, sám je otcem tří dětí a z textu je to v nejlepším smyslu slova znát. Deklarované myšlení na rodiče se projevuje už v rozsahu jednotlivých kapitol. Narozdíl od regulérních pohádek, kde se dobro se zlem utkává do poslední dračí hlavy lze tyhle kapitolky usínajícím potomkům přečíst do deseti minut.

Ústředním fōrem knihy jsou ovšem texty psané modrou kurzivou, které jsou určeny pouze pro rodiče a při předčítání nahlas se jednoduše přeskočí. To mě nadchlo. Záležitost jednoduchá jako facka – a visela v povětrí. Viewegh má báječných nápadů spoustu, proč jsem na tenhle nepřišel pro změnu já? Nicméně když už jsem na to nepřišel, alespoň jsem se nad tím dodatečně zamyslel a v duchu si načrtl několik variant, jak by šlo s kurzivou psanými pasážemi naložit. Svůdná je možnost vytvořit knihu uprostřed knihy. Jenomže k čemu by to bylo? Léto už v Marienbadu pominulo a teď máme podzim. Text v kurzivě je naopak uměřený a je dávkován po špetkách. Mimo jiné i v tom tkví Vieweghovo spisovatelské mistrovství. Třeba v kapitolce o Štědrém dnu mu postačí k vypointování jediné slovo:

„Pořád se něčemu hrozně smějí, jenomže Sára nevěděla čemu – a nevěděla to dokonce ani maminka. Šla tatínka upozornit, že za chvíli tu bude babička, ale nestačila to ani doříct, a babička už stála v předsíni a držela se za nos, protože nesnáší kouř.

„No já nevěřím vlastním očím!“ zvolala přísně. „Vy na Štědrý den ve čtyři hodiny odpoledne pořádáte drogový večírek?“ (Správně tušíte, že to slovo modrou kurzivou je slovo drogový.)

„Klid, máti,“ zahlaholil tatínek. „Kapři jsou vyluxovaný, koberec vobalenej.““ Nevím jak vy, ale já bych se od dětské knížky nenadál, že si tatínek před rozdělením dárků dá šluka marihuany. Další předností knížky je, že pasáže určené pro rodiče jsou psané se stejným vypravěčským nasazením jako ty pro děti. Pokud rádi mlsáte melounový cukr, přijdete si na své:

„Maminka taky ráda létá letadlem, jezdí autem nebo vlakem. Kdysi dávno, když ještě neznala tatínka, jela dokonce na slonovi. Ukazovala to Sáře a Báře na fotkách. (A modrou kurzivou:)

„To je vůl,“ komentoval exotické snímky tatínek. „Aspoň tak rozhodně vypadá.“

„To je slon!“ směla se Sára, ale tatínek řekl, že myslel toho pána, co sedí na slonovi hned za maminkou.

Tatínek Sára a Báry je docela známý herec. Hraje v divadle. Tatínkova fotografie bývá často v novinách, protože kromě divadla hraje i ve dvou seriálech.“

Maminka je magistrou v lékárně a my se konečně dostáváme k tomu, o čem vlastně Krátké pohádky pro unavené rodiče jsou. Začínají tím, jak se maminka při divadelním představení seznámila s tatínkem, jak se narodily Sára a Bára, jak

děti dovedou potýrat rodiče brzkým vstáváním, o neuklizení hraček, o výletu na Karlštejn, návštěvě italské restaurace, návratu maminky z práce a dalších všednodenních trampotách – až se dostaneme k už zmíněným vánocům a tomu, že tatínek s maminkou nejsou manželé a Bára se Sárrou si přeje pod stromeček jejich svatbu. Joint, nemanželské děti, naznačená tatínkova nevěra v podobě tří zlatých vlasů v jeho svetru – Viewegh do dětské knihy naprosto přirozeně zapojil atributy ze současného světa dospělých. Přesto kniha končí, jak se na pohádky sluší a patří, svatbou. Byť poněkud opožděnou a netradiční.

Byl jsem na nedávném křtu této knížky v pražském divadle na Dobešce a měl jsem možnost si ověřit, nakolik Krátké pohádky pro unavené rodiče fungují u čtenářů. V sále bylo plno, a když pan spisovatel předčítal, smály se maminky a tatínkové se smáli a smály se i jejich děti. Ty nejvíce. Ty se smály radostnými hláskami, jako když hrnečky rachtají v kredenci.

Modrou kurzivou dopisují: Klóbrc dolů!

Michal Šanda Druhé město, Brno 2007

http://www.czlit.cz/main.php?pageid=65&production_id=707

portál české literatury

Michal Viewegh vypráví. Rodičům a sobě

Ač to jsou pohádky, nejsou pro děti

Autor: Ondřej Besperát

Recenze - Michal Viewegh napsal knihu pohádek - a pokud jde o žánr, je název ze tří čtvrtin pravdivý. Krátké pohádky pro unavené rodiče je soubor textů, které jsou skutečně krátké a jsou vskutku určené pro rodiče.

Pohádky to nejsou, jsou to mikropovídky z rodinného prostředí. A děti si je příliš neužijí - protože to, co je Vieweghovou autorskou předností, je pro děti spíše komplikací.

Každý text obsahuje černé pasáže, které se mohou číst dětem, a potom "vynechávací" pasáže - modré - pro rodiče ("Ty seš prase," zvolal automaticky tatínek... "Kurva!!! Já to věděl!!!")

Modré i černé texty popisují rodičovské zkušenosti tatínka-slavného herce a maminky, která pracuje v lékárně. Mají dvě malé holčičky, pokouší se je vychovávat a nezbláznit se z toho. Nedostatek spánku u rodičů, neutišitelná dětská touha po sladkostech a nekonečná palba dotazů ohledně životních samozřejmostí.

Dospělému čtenáři se nejspíše uleví, že to mají Vieweghovi doma stejně jako oni sami: tytéž události, problémy, spory a pocity. I v "černém" textu probleskne mezi řádky občas narážka na alkohol, nevěru, finanční problémy, nesezdané soužití.

Vieweghovi tradiční čtenáři dostanou v Krátkých pohádkách od svého autora před Vánoci takový malý literární "aperitiv". Jejich oblíbenec i tady rozvíjí své známé dovednosti: tedy pozorovací talent zaměřený na detaily všedního dne, dobře odposlechnuté dialogy, mírně přepjatou ironii, zamaskované autobiografické prvky, výstižný popis situace několika větami.

Ale také propadá sentimentu na hranici kýče, což se týká především poslední kapitoly, kde se rodičům zjeví anděl, aby je ujistil, že to dělají správně. U Viewegha jde sice většinou o sentiment a prvky kýče přiznané, ale přiznané ani "přiznané" ještě neznamena pro každého únosné.

Na domácí ose Nikl - Šrut - Procházková - knihy z Baobabu - Sís - Goldflam má modelem nejbliž k posledně jmenovanému. Ale v každém případě - pohádky to nejsou.

Michal Viewegh je sice spisovatel, který vydal už dvě knihy literárních parodií, kde dokazuje schopnost psát v různých žánrech. Je také trojnásobný rodič a bývalý učitel, ale pohádkářem se - aspoň prozatím - nestal.

Není korektní přejít od toho, co autor napsal, k tomu, co psát měl, protože po tom nám nic není. Jenom tušíme, že kdyby vzal do ruky klasickou látku a zpracoval ji po svém, mohla by zajímavá pohádka vzniknout.

A nakonec by bylo nespravedlivé nezmínit, že nakladatelství Druhé město knihu graficky hezky vypravilo a ilustrace Radky Folprechtové působí velmi příjemným dojmem.

Michal Viewegh: Krátké pohádky pro unavené rodiče. 72 stran. Ilustrace Radka Folprechtová, doporučená cena 159 korun. Vydalo nakladatelství Druhé město, Brno 2007.

Michal Viewegh napsal krátké pohádky pro děti

Napsal(a) Kristina Janů

16. 04. 2008

Michal Viewegh představuje svoji první knihu pro děti

Počátkem října 2007 se v Havlíčkově Brodě konal v pořadí již 17. knižní veletrh. Salónek v kulturním domě Ostrov, vyhrazený pro autorské čtení Michala Viewegha, je plný. Předpokládám, že známý spisovatel bude předčítat ze své letošní, nejnovější knihy, *Andělé všedního dne*. Když vejde do salónku, žádnou knihu v ruce nedrží, nýbrž jen modrou složku. Čeká nás překvapení. Michal Viewegh nám představuje rukopis chystaných pohádek pro děti a rodiče. Ano, čtete správně, v říjnu 2007 to byl ještě rukopis.

Viewegh zvědavému čtenářskému publiku prozrazuje co bylo tím spouštěčem a nápadem, napsat knihu pro děti. Již v dětství své, letos třiačacetileté, dcery Míši si sliboval, že pro ni napíše pohádkovou knížku.

Jenže zůstalo jen u slibů, Míša mezitím vyrostla, ale Viewegh se svého nápadu a slibu nevzdal. Nyní, kdy je otcem čtyřleté Sáry a dvouleté Báry, došlo na splnění slibu. A tak zatímco *Andělé všedního dne* jsou vážným tématem otázky života, smrti a lidského bytí, *Krátké pohádky pro unavené rodiče*, jsou tou pravou oddechovkou, kterou Michal Viewegh napsal o letních prázdninách. Na besedě po autorském čtení několika kapitol z rukopisu, se o této knize, která vyšla v první polovině listopadu, dozvídáme podrobnosti.

O čem je kniha ...

Hlavními dětskými postavami jsou tedy Vieweghovy dcery – čtyřletá Sára a dvouletá Bára. Dospělou úlohu zde plní samozřejmě tatínek – povoláním herec a maminka – lékárnice. Nejedná se o typické pohádky, kde vystupují nadpozemské či pohádkové bytosti. Jedná se o příběhy ze života, které známe z běžného rodinného soužití. Pro rodiče je zde psáno modrou kurzívou, kterou je nutno při čtení dětem přeskočit. Předmluva a poslední kapitola jsou tedy určeny výhradně jim.

V čem tedy spočívá nápad, spojit dva světy, dospělý s touhou po beletrii a zároveň uspokojit dětskou touhu po pohádce?

Hlavní vizí této knihy je nenudit zdlouhavým, nezáživným a nesrozumitelným vyprávěním jak rodiče, tak děti. Všechny pohádky je tedy možné přečíst do deseti minut. Cílem této knihy je naopak čtení oživit vtipnými hláškami a glosami hlavních dospělých hrdinů a veselých příhod, které holčičky svým rodičům chystají. A to se opravdu podařilo.

Rodiče nejenže drží v rámci výchovy spolu, ale vtipně se doplňují. Nenechají tak dospělého čtenáře na pochybách, že i přes nějaké to nedorozumění, které je zde jen lehce naznačeno, je jejich vztah „v normálu“:-) A právě tyto náznaky, které dávají prostor pro fantazii dospělého domyslet si, proč například maminka chladne, proč se tatínek zbláznil či změnil, činí knihu pro rodiče zajímavou.

Ptáte se, zda je to tedy vůbec knížka pro děti?

Ale jak by ne! Vždyť i z dětského pohledu na věc vznikají humorné poznámky jako: „Nevadí kapesníkovi, že do něj smrkám?“ a mnoho jiných všetečných dětských dotazů, na které není vždy jednoduché odpovědět. Autobiograficky je zde zobrazeno, jak dvouletá Bára vynechává slova ve větě, špatně skládá slovosled nebo ještě neumí správně vyslovit písmenko r („Kaká plasátka naše co?“)

Originalita nápadu spočívá v přidání jednoho slova v modré kurzívě, kdy se věta mrštně změní pro dospělé a naopak ubráním tohoto slova je věta vhodná pro děti.

Navíc autor nechává rodičům volnou ruku při výkladu výrazů dětem (například slova jako: slzy štěstí, chřipková epidemie nebo pipinka). A také se zde svěřuje s účinkem svých výchovných metod a rodičovských zkušeností. Rozhodně se nejedná o příručku, ale jen tak na okraj zmíněné zkušenosti (Výchovný efekt této pohádky působí obvykle jeden až dva dny).

V některých kapitolách narazíme jen na jednu, dvě věty psané modrou kurzívou, v jedné kapitole je vyprávění pro děti obzvláště krátké, zato modrá kurzíva zde tvoří podstatou část. Dozvídáme se, jak se maminka s tatínkem seznámili, jak se jim narodily holčičky, jak slavili Štědrý den, jak měli tatínek s maminkou svatbu a na svatební cestu jeli „jen jako“. Viewegh bravurně popisuje, co každodenní rodinný život přináší. Některé situace zajisté čtenářům připomenou vlastní rodinné příhody. Na své si tedy přijdou jak rodiče, tak děti.

Každá stránka této knihy je ilustrována barevnými malůvkami, které vypadají jako dětskou rukou malované, až mě napadlo, zda je opravdu nemalovaly Vieweghovy dcery:-) Knihu však ilustrovala a graficky upravila Radka Folprechtová. Celkově tvoří ilustrace veselý dojem a jednotlivé obrázky jsou vhodně připojeny přímo k textu, kterého se týkají.

Krátké pohádky pro unavené rodiče

Michal Viewegh

Vydalo Druhé Město 2007

Oproti rozsáhlým klasickým pohádkám mají například tu výhodu, že každý z příběhů lze přečíst dětem do deseti minut. Kromě toho se v nich ukrývají peprnější doušky, jež ocení zejména unavení rodiče. Těžko tedy rozhodnout, zda je knížka určena především dětem, nebo dospělým. U těchto pohádek-nepohádek si však určitě přijdou na své jedni i druzí, protože je autor napsal tak, aby se nikdo nenudil.

Ukázka z knihy:

„Dobré ráno, maminko,“ pronesl tatínek svým druhým, hlubokým hlasem.

„*Mluvíš jako Luis Armstrong* a vypadáš jako včelka Májka,“ řekla tatínkovi maminka, ale nezasmála se.

Sáře to bylo divné. Přirovnat tatínka k včelce Máje je přece legrační. Tak proč se maminka nesměje? Dnešní ráno je opravdu nějaké divné, pomyslela si.

„Tatínek je včelka Májka!“ smála se Bára.

Tatínek zamával rukama, jako kdyby to byla křídla, a dělal, že letí. Nejdříve letěl k Báře a dal jí pusku, potom dolétl k Sáře a také jí dal pusku. Nakonec doletěl až k mamince a snažil se dát pusku i jí, ale maminka stále uhýbala.

„Vyčisti si nejdřív zuby,“ řekla tatínkovi.

„Už jsem si je čistil,“ odpověděl tatínek uraženě.

„Skutečně?“ podivila se maminka. „Nelžeš?“

„Mami!“ napomenula Sára maminku přísně. „Tatínek nikdy nelže. Tak neříkej, že lže!“

Konečně se maminka zasmála. Sára byla ráda, jenže zároveň jí vrtalo hlavou, proč se maminka směje tomu, že tatínek nelže, když to není legrační. A když hraje tatínek včelku, což legrační je, tak se nesměje vůbec. Zatímco Sára přemýšlela, maminka přešla do ložnice.

Několikrát vzdychla, vytáhla žaluzie a otevřela všechna střešní okna.

„Maminka dělá?“ zeptala se Bára.

„Říká se: **Co** maminka dělá?“ opravil Báru tatínek.

„Chladne,“ vysvětlila sestřičce Sára.

Nyní se rozesmál jak tatínek, tak i maminka. A smáli se dlouho.

„Říká se **větrá**, ne chladne,“ vysvětlil Sáře i Báře tatínek. „Maminka větrá.“

„Ne. Maminka chladne!“ volala z ložnice maminka.

„Já se z vás picnu!“ řekla Sára a šla Báře pomoci se skládáním puzzle – protože složit i to nejtěžší puzzle je někdy lehčí než rozumět vlastním rodičům